

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
thes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR
JA VASTUTAV TOIMETAJA
A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson
Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits
Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus
Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp
Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 38

Tallinn, 24. septembril 1935

Nr. 38

SISU:

Lhk.

PÕLLUMAJANDUS.

Maarendihinnad	674
Viljade saagi hinnang 15. septembriks	675
Laadad	676

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS.

Lühiuudiseid	677
------------------------	-----

LAEVANDUS.

Tallinna sadam	678
Teiste sadamate tegevus augustis	678
Võistluse teravennine rahvusvahelisel prahiturul	679

HINNAD.

Tähtsamad hinnad ja noteeringud	681
Valuutahinnad	680

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.

Põllumajanduslik väljavedu	682
Võiturg	682
Peekoniturg	682
Tapaloomade- ja lihaturg	683
Kanamunaturg	688
Piimaturg	684
Teraviljaturg	684
Aedviljaturg	684

VALISMAA MAJANDUSTEATMEID.

Majanduslik olukord Inglismaal 1935. a. teisel veerandil	685
N.-Vene tellimisi välismaal	686
Läti raudteede tegevus ja tulud 1935. a. I poolal	687

INFORMATSIOONI OSA.

Eesti Panga nädalaruanne	688
------------------------------------	-----

VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED.

Leedu eksport 1935. a. I-sel poolal	689
Belgia-N.-Vene kaubaleping	690
Septembri võikontingent Belgias	690
Põdrasambia ja pohlade väljaveo määruste muutmise Soomes	691
Importkaubanduseaduse muutmise Lätis	691
Munade väljaveo suurenemine Lätis	692
Teravilja ülesostu algus Lätis	692
Eesti väliskaubanduse bilanss augustis	692

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE.

Land Rents	674
Estimated Crop Production for September 15	675
Fairs	676

INDUSTRY AND TRADE.

Sundry Information	677
------------------------------	-----

SHIPPING.

Tallinn Harbour	678
Activity of Other Harbours in August	678
Competition on International Shipping Freights Market Intensified	679

PRICES.

Prices and Quotations	681
Exchange Rates	680

AGRICULTURAL MARKETS.

Exports of Agricultural Products	682
Butter Market	682
Bacon Market	682
Cattle and Meat Market	683
Egg Market	683
Milk Market	683
Grain Market	684
Vegetable Market	684

FOREIGN COUNTRIES.

Economic Conditions in England in the Second Quarter of 1935	685
U. S. S. R. Orders Abroad	686
Activity and Revenue of Latvian Railways during I Half of 1935	687

INFORMATION PART.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	688
--	-----

FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.

Lithuanian Exports during I Half of 1935	690
Russian-Belgian Trade Agreement	690
Butter Quota for September in Belgium	690
Change in Regulation of Exports of Reindeer- moss and Cowberries in Finland	691
Amendment of Import Trade Law in Latvia	691
Increase of Egg Export	692
State Grain Purchases in Latvia	692
Estonian Trade Balance in August	692

PÖLLUMAJANDUS

MAARENDIHINNAD — LAND RENTS.

Maa rentimine üldiselt pole ju väga levinud meil, kuid omab siiski tähelepanuvääriva koha meie põllumajanduses, seepärast on paratamatu ka selle nähtuse jälgimine. Varem ail ajal oli maa rentimine rohkem levinud kui praegu ja üldiselt on märkimisväärne, et maa rentimine ja renditamine näib minevat tagasi. Suurimaks maa renditajaks praegu on riik. Riigimaade eest on aga rendinormid vähem paindlikud erarendihindadega võrreldes, seepärast ei avaldu riigi rendihindades ka vabaturu maarendihind. Vabaturu maarendihind on aga väga tähelepanuväärivaks põllumajanduse seisukorra näitajaks. Põllumajandusele soodsail aastail maarendihinnad harilikult tõusevad ja vastupidi ebasoodsail aastail langevad. Põllumajandusele soodsail aastail nõudmine maa järele kasvab, mis põhjustabki rendihindade tõusu, kuna ebasoodsail põllumajandusaastail paljud rentnikud loobuvad maapidamisest, otsides endale ülalpidamist ja tegevust väljaspool põllumajandust, mis kutsub esile maarendihindade languse.

Mis puutub aga maarentimiste üldisse tagasiminekusse, siis on ikahjuks käsitadaolev andmestik liiga lühikese ajavahemiku kohta kindlate andmetega — nimelt 1925. a. ja 1929. a. põllumajanduslike üleskirjutiste andmestik. Meie põllumehe püüd on saada iseseisvaks peremeheks, seega ka seletatav rendimajapidamiste arvu vähenemine.

Et allpool rendihindade käsitusel arvestame eramaade eest makstavaid rente, seepärast võtame ka vaatluse alla need renditalundid, mis asuvad eramaadel. 1925. a. korraldatud põllumajanduslikul üleskirjutusel oli renditalusid ostutalumaadel 9375. Neist oli

7398 talundit raharendi lepinguga ja 1977 talundit pooletera ja segarendi lepinguga. 1929. a. põllumajanduslikul üleskirjutusel oli ostutalumaadel 7486 renditalundit, seega oli ostutalumaadel renditalundite arv vähenenud 1889 talundi võrra ehk 21% 1925. a. renditalundite arvust ostutalumaadel. Kui võrrelda aga renditalundite arvu talundite koguarvuga, oli ülaltoodud ajavahemikul renditalundite arvu vähenemine suhteliselt veelgi suurem, sest 1925. a. oli talundite üldarv tunduvalt väiksem 1929. a. arvestatud talundite arvust. Et renditalundite arv nii absoluutselt kui ka suhteliselt näitas tagasiminekut, võib sellest järeldada maarentimiste üldist tagasiminekut.

Ka uuel loodud asundustalusid on renditud edasi, kuid selle kohta kahjuks puuduvad andmed, kui suurel määral asundustalundeid renditatakse.

Maarendihindade kohta andmeid saadavad iga aasta põllumajanduslikud korrespondendid. Järjekindel andmestik maarendihindade kohta on käsitada alates 1925. a. Jälgides neid andmeid selgub ka, et põllumajanduse heakonjunktuuri aastail rendihinnad näitavad tõusu ja vastupidi — halbadel aastatel langust. Ajavahemikku 1925—1929. a. võib pidada põllumajandusele soodsa konjunktuuri ajaks, seal näeme ka rendihindades üldiselt tõusutendentsi.

Alates 1929. a. muutub aga konjunktuur põllumajandusele halvaks ja rendihinnad hakkavad näitama langust. 1929. ja 1930. a. rendihinnad püsisid enam-vähem ühtlasel tasemel, kuid sealt peale langevad nad järjekindlalt kuni 1933. a., mil saavutati rendihindades madalam seis viimase 10 a. jooksul.

Maarendihinnad kr. põllumaa ha kohta arvatult 1935. a.

Land Rents in Kr. per ha of Agricultural Land in 1935.

	Viru	Järva	Harju	Lääne	Saare	Pärnu	Viljandi	Tartu	Valga	Võru	Petseri	Riigis
1. Terve talu viisi <i>For whole farm</i>	14,80	17,80	14,10	13,80	11,70	15,00	22,20	18,10	18,10	13,10	11,80	17,10
2. Osa talu viisi <i>For part of farm</i>	15,70	17,50	17,50	15,00	12,00	17,90	25,70	21,40	21,30	18,40	17,50	20,50
3. Kõrsvilja alla <i>Under grain</i>	19,20	18,00	20,00	15,00	14,00	17,40	26,00	21,90	24,10	22,20	25,00	21,70
4. Kartuli alla <i>Under potatoes</i>	20,00	18,80	21,90	17,50	13,80	20,00	27,20	22,20	26,10	22,50	28,30	22,60
5. Lina alla <i>Under flax</i>	20,80	20,00	22,50	17,50	14,10	22,10	28,30	26,20	29,10	32,00	32,00	27,30

1934. a. algab rendihindade tõus ja see kestis ka käesoleval aastal.

Võrreldes käesoleva aasta rendihindu 1934. a. ja sellele eelneva rendihindade madalseisu aastaga, 1933, näeme käesoleval aastal rendihindades tunduvat tõusu. Terve talu viisi rentides makseti käesoleval aastal põllumaa ha kohta arvatult 17,10 kr., kuna kõige madalam oli rendihind terve talu viisi rentides 1933. a., mil makseti 12,85 kr. 1933. a. madalseisuga võrreldes on terve talu viisi rentides rendihind käesoleval aastal tõusnud ühe kolmandiku võrra — 33% ja 1934. a. võrreldes 15%. Terve talu viisi rentides on põllumaa ha rendihind kõige odavam, kuna muude rentimisviiside järgi maksetakse põllumaa ha eest kõrgemat hinda.

Osa talu viisi rentides makseti käesoleval aastal põllumaa ha eest 20,50 kr. möödunud aasta 18,80 kr. ja 1933. a. kõige madalama rendihinna 15,40 kr. vastu. Osa talu viisi rentides tõusis rendihind 1933. a. madalseisuga võrreldes ühe kolmandiku võrra. Kõrgemat hinda kui terve ja osa talu viisi makseti maa eest rentimisel üksikute viljade alla. Kõrsvilja alla rentides makseti 20,70 kr. ha eest, kartuli alla — 22,60 kr. ja lina alla — 27,30 kr.

Üksikute viljade alla rentides renditakse ainult põllumaa, kuna terve ja osa talu viisi rentides ühes põllumaaga renditakse välja ka muud kõrvalised maad, seega seletatav kõrgem rendihind üksikute viljade alla rentides. Vahe oleks veelgi suurem, kuid seda aitab tasandada asjaolu, et terve ja osa talu viisi rentides ühes maaga lähevad ka rentniku kasutusse põllumajanduslikud hooned, kas osa-

liselt või täielikult. Hoonete kasutamise arvel kalkuleeritakse ka rent kõrgem.

Kokkuarvatult kõigi rentimisviiside järgi olid käesoleval aastal maarendihinnad riigi keskmiselt üle 13% kõrgemad möödunud aastasteist ja 1933. a. kõige madalamate rendihindadega võrreldes olid käesoleva aasta rendihinnad üle 37% kõrgemad.

Rendihinnad maade järgi pole kaugeltki ühtlased, kuna leidub keskmisest tunduvalt kõrgemaid ja madalamaid rendihindu. Maade järgi vaadatuna olid rendihinnad kõige kõrgemad Viljandimaal. Terve talu viisi rentides maksti põllumaa ha eest 22,20 kr., osa talu viisi — 25,70 kr., kõrsvilja alla — 26,00 kr., kartuli alla — 27,20 kr. ja lina alla — 28,30 kr. Võrdlemisi lähedased olid rendihinnad Viljandimaa hindadele Tartu- ja Valgamaal. Valgamaal lina alla rentides oli rendihind isegi kallim, kuna Valgamaal linakasutus muude põllukultuuride seas omab tähtsamat koha kui Viljandimaal.

Kõige madalamad olid rendihinnad Saaremaal. Saaremaal maksti põllumaa ha eest terve talu viisi rentides 11,70 kr., osa talu viisi — 12,00 kr., kõrsvilja alla — 14,00 kr., kartuli alla — 13,80 kr. ja lina alla — 14,10 kr. Terve talu viisi rentides olid rendihinnad võrdlemisi madalad ka Petserimaal, kuid osa talu viisi ja üksikute viljade alla rentides oli Petserimaal rendihind väga kõrge, lina alla rentides isegi kõrgem kui teistes maades peale Võrumaa, kus makseti lina alla rentides sedasama hinda, mis Petserimaalgi.

Võttes arvesse rendihindade kõvenemist peab järeldama, et seisukord põllumajanduses on paranenud ja maa järele tekkinud jälle suurem nõudmine.

VILJADE SAAGI HINNANG 15. SEPTEMBRIKS. ESTIMATED CROP PRODUCTION FOR SEPTEMBER 15.

Saagilootused põllumajandusliikude korrespondentide hinnangul üldkokkuvõttes võrreldes eelmise kuuga pole palju muutunud.

Rukkisaagi andmed on veidi paranenud Lõuna-Eestis, kuna Põhja-Eestis seevastu seisukord on halvenenud. Põhja-Eestis rukkisaaki on halvendanud asjaolu, et peksutöö sagedaste vihmade tõttu on edenenud aeg-

lasemalt ja vihmad on soodustanud ka enam põlluliseva vilja hävimist.

Põllumajandusliikude korrespondentide hinnatel 15. septembriks 1 hektaari kohta saaki arvatakse keskmiselt Viru-, Järva- ja Harjumaal 9,3—9,7 kv-le, kuna Läänemaal — 8,9 kv ja Saaremaal — 7,6 kv-le. Lõuna-Eestis on saak tunduvalt kõrgem Põhja-Eesti

saagist, ulatudes Pärnu-, Võru- ja Petseri- maal 11,6—12,3 kv-le, Tartu- ja Valgamaal 14,2—14,4 kv ja Viljandimaal 15,8 kv-le. Seega Viljandimaa saak ületab kahekordselt Saaremaa oma. Neil andmeil riigi keskmiselt rukkisaak kujuneb 11,5 kv ha kohta, mille järgi kogusummas saab tänavu rukist 167 000 tn.

Talnisusaagi andmed on samuti muutunud vähe, võrreldes eelmise kuu hinnanguga. Talnisusaak kujuneb siiski tühtlasemaks kui rukkil. Vahed üksikute maade järgi pole nii suured. Enamik maades (Viru, Järva, Harju, Pärnu, Võru ja Petseri) talnisusaaki keskmiselt ha kohta hinnatakse 10,5—10,6 kv-le, Harjumaal — 11,9 kv, Valga- ja Tartumaal 13,0—13,3 kv, Viljandimaal 14,4 kv ja Saaremaal 8,1 kv-le. Keskmiselt saak kujuneb 11,4 kv ha kohta, mille järgi kogusummas saab talnisu 24 000 tn.

Suinisusaak, kui arvata välja Saaremaa, kujuneb üle riigi veelgi tühtlasemaks. Suinisusaaki hinnatakse keskmiselt ha kohta Harju-, Lääne-, Pärnu- ja Petserimaal 10,3—

10,5 kv-le, Viru-, Järva-, Tartu- ja Valgamaal 11,1—11,5 kv, Viljandimaal 12,2; Võrumaal 9,9 ja Saaremaal 7,8 kv. Käesolevatel andmetel suinisusaak riigi keskmiselt ha kohta kujuneb 11,9 kv-le, kogusummas 45 000 tn. Tänavust nisusaaki kokku talnisuga võib arvata 69 000 tn-le.

Loomasöödaviljade — odra-, kaera- ja segaviljasaagi andmed on jäänud peagu võrdseks eelmise kuu hinnanguga. 1 ha kohta riigi keskmiselt on loota saaki: oder 10,1, kaer 10,4 ja segavili 11,9 kv ja kogusummas otra 105 000 tn, kaera 144 000 tn ning segavilja 96 000 tn.

Kartulisaaagi hindamise andmed näitavad samuti ligikaudu sama seisukorda, mis oli kuu tagasi. Ühe ha kohta arvatakse saaki 115 kv, mille järgi saab kartuleid kogusummas 844 000 tn.

Linakiudu viimase hindamise järgi arvatakse 3,7 kv-le ha-lt, misjuures selle saak on üldiselt hea Lõuna-Eestis, kus meie linakasvatuse peavaldkonnad. Kogusummas võib linakiusaaki arvata ligemale 11 000 tn-le.

LAADAD — FAIRS.

Kui käesoleva aasta I poole elusloomade laadahinnad näitasid intensiivset tõusu ja ületasid kõigil loomad, peale põrsaste, eelmise kuu viimase 4 aasta keskmise hinnatase, näitavad aasta teise poole esimesed kuud uut kalduvust langusele, peamiselt suuremate loomaliikide juures.

On harilik nähtus, et sügisel sesoonse pakkumise suurenemisega langevad laatadel hobuste ja veiste hinnad, kuid tänavune hinnatõrjendamine on alanud märksa varem kui normaalselt. Varasem (juuli, aug.), hindade tõrjendamine tuleb panna harilikust suurema pakkumise arvele, mille põhjustas tänavune

väheldane ja alatistest sadudest rikutud ja madalalkvaliteediliseks muutunud heinasaak. Teisalt mõjutab suurenevat pakkumist praegune suivilja koristamisaegne väga kahtlane ilmade olukord, mille edasikestmisel on tegemist kahtlemata osalise toodangu, peamiselt segadise põhu, kvaliteedi kui ka koguse tagasiminekinguga. Talvise loomasööda puuduse ärahoidmiseks on hakatud vähendada paljudes majapidamistes sarvloomade arvu, mis endaga toob kaasa paratamatult pakkumispinge tõusu ja hindade tõrjendamine, nagu see avaldub juba tegelikkudes laadahindades.

Laadahinnad. — Prices on Fairs.

	Hobused Horses		Lüpsilehmad Milk Cows		Lihaloomad Meat Animals			Vasi- kad Calves	Lam- bad Sheep	Põrsad — Young Pigs	
	head Good	keskm. Aver.	head Good	keskm. Aver.	pullid Bulls	lehmad Cows	mulli- kad Young Cattle			alla 6 näd. under 6 Weeks old	6—10 näd. 6—10 Weeks old
1936. a. I pool	226	134	85	68	91	60	34	6	11	5,5	7,5
juuli	250	145	78	57	91	55	32	7	10	3,8	6,0
august	252	140	76	54	87	50	30	7	9	4,0	6,0
sept. II pool	235	140	74	58	85	50	30	8	9	4,1	6,4

Aasta teise poole esimeste kuude elusloomade hindade liikumine peegeldub toodud arvilises ülevaates.

Toodust nähtub, et hobuste hind on enam-vähem püsiv, sest hobuste müügiaeg põllutöö sügisese hooaja tõttu ei ole veel alanud ja pakkumine ei ületa nõudmist. Seevastu

on märgata veiste juures juba alates suvekuudest kindlat langustendentsi ja septembri I poole hind on märksa madalam kui aasta I poole keskmine. Vasikad ja põrsad näitavad hinnas küll kõvenemist, kuid nende sügispoolne hinnaparanemine on alaline nähtus ja seotud sesoonsusega.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Nahatööstuse esindajatele, kes käisid 19. sept. k. a. Majandusministeeriumis valmisnahkade sisseveo ja kodumaa nahatööstuses pargitud nahkade halva kvaliteedi küsimustes läbirääkimisi pidamas, on seletatud, et ševroo ja lakknaha sisseveoks takistusi ei ole ja maksev sisseveotollimaks ka keelutolina ei esine ja selle tagajärjel süüdistused põhjendamata ja asjatundmatuse tõttu päevakorralt võetud. Ebaseemisnahkade sisseveol asub Majandusministeerium seisukohal, et sortimendi ja värvide mitmekesistamiseks seda nahka ka tulevikus piiratud hulgal lastakse tuua sisse; kuid, peetagu silmas, et ka välismaalt imporditav nahk igakord esmaklassiline ei ole. Delegatsioonile tutvustati ka kodumaal pargitava ebaseemisnaha proove ja delegatsiooni poolt märgiti, et need küllaldase kvaliteediga ja kõlblikud jalatšikeks. Kroomnahkade kvaliteedi parandamiseks soovitati kingseppadele mõne kodumaa tuntuma nahavabrikuga astuda ühendusse ja tellida sellelt nõuetele vastavat nahka, mille eest vast tuleks maksta veidi tavalisest kõrgemat hinda. Läbirääkimiste tulemusega jäi delegatsioon rahule ja edaspidise asjakäigu kohta lubati Majandusministeeriumi informeerida.

Uusi kavatsusi tööstusalal:

● Majandusministeerium on lubanud: A. Spreng'ile & V. Vidjakin'ile, Tallinnas, tuua Saksast papptorukete valmistamise tehase sisseseade. Nimetatud papptorukesi vajatakse kiutööstuses ja tänini neid imporditakse keskmiselt 3 000 000 tk. aastas. Ühel ajal ülaltähendatud ettevõttega kavatses a.-s. Balti puuvillaketramis- ja kudumisvab-

rik, Tallinnas, oma ketramisvabrikut täiendada samasuguse sisseseadega, et valmistada oma vajaduste rahuldamiseks ülalnimetatud torukesi.

● H. Sepp'ale & ins. K. Kõrge'le, Tallinnas, tuua Saksast raud-, teras-, vask-, tina- j. t. torude valmistamise tehase sisseseade. Ettevõtte loodab anda tööd 50 tööli- sele ja oma toodetest mahutada siseturule umbes 360 000 krooni väärtuses.

● B. Vinterfeldt'ile, Tallinnas, tül- kardinate kudumisvabriku sisseseade ostuks. Samuti on lubatud Chr. Park'ile, täiendada oma kudumistööstust Tallinnas kardinate kudumismasinatega.

● Järgmisi trikotaažtöökodade seadeid täiendada: Karl Sepp, Tallinnas, plateeritud, plüüsi- ja ringelkudede kudumismasinaga; Anna Treier, Tallinnas, ringkude ja silmkoemasinatega. Ernst Rabba, Tallinnas, ühe ringkudemasinaga; Th. Büttner, Tallinnas, ühe „Interlock“ silmkoemasinaga.

● O.-ü. Meltsi villa- ja riidevärvimistööstusele, Tartus, on lubatud temale kuuluva kalevivabriku sisseseade moderniseerimiseks Saksast osta riidekuivatamis- ja pingutamismasin ning 3 uut kudumistelge, kogusummas umbes 15 600 krooni.

● A.-S. Ginovker & Co., Tallinnas, on lubatud suurendada maiusainetevabriku sisseseadet karamelli- ja vahvi valmistamise sisseseadega.

● F. Peterson, Raasikul, asuva villa- kraasimis- ja ketramistöökoja täiendamiseks osta Saksast uus komplekt villa- kraasimismasinaid. Riidevärvimistööstus „E.

Kartus & Tuling", Tallinnas, siid- ja kunstiidriete hüvestamise osakonna ajakohastamiseks osta Saksast uus imevkuivatamiseseade.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on andnud loa:

● G. Räämat'ile ja A. Rosenberg'ile Tallinnas, viia üle nendele kuuluv mehaaniline jalamõudetöökoda „Standard-Nool” Pikale tän. nr. 30. Ettevõttes leiab tööd 25 töölit. Jõuandjateks elektrimootorid kogujõuga 10 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid jalatseid.

● E. Nirk'ile & A. Eiche'le, Narvas, Tallinna maant. nr. 8 kudumistööstuse „Narva tekstiil” ümberkorraldamiseks ja töö algamiseks. Ettevõttes leiab tööd 10 töölit. Jõuandjateks elektrimootorid. Kootakse mitmesuguseid siid- ja puuvillariideid.

● A. I. Rosenberg'ile, Ravila vallas, Harjumaal, jahu- ja villatööstuse sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 6 töölit. Jõuandjaks vesiturbiinid kogujõuga 42 h. j. ja imevgaasimootor 75 h. j. Jahvatatakse teravilja ja kraasitakse ning kedratatakse villa.

LAEVANDUS

TALLINNA SADAM 14.—21. SEPT. K. A. — TALLINN HARBOUR.

Möödunud nädalal tuli Tallinna välissõidust 21 liinilaeva ja 16 trampaeva. Liinilaevad tulid peamiselt Soomest, Saksast ja Rootsist; trampaevadest tuli enamus Inglisest, Taanist ja Ameerikast. Üldse tuli Soomest 12 laeva (10 liini- ja 2 trampaeva) 182 tn. segakaubaga ja 533 reisijaga; Saksast tuli üldse 6 laeva 2311 tn. segakaubaga ja 24 reisijaga; Inglisest tuli samuti 6 laeva 5370 tn. kaubaga, millest kaks laeva töid kivisüü, üks laev suhkrut ja 1 — heeringaid. Taanist tuli 5 laeva, neist 3 laeva töid sojatange, kriiti ja šamotikive. Ameerikast tuli 2 laeva, ühel oli koormaks väävel ning teisel petrooleum ja bensiin. Ülejäänud laevad olid peamiselt liinilaevad, mis tulid Rootsist, Bel-

giast, Prantsusest, Poolast ja töid Tallinna vähe kaupa.

Väljus Tallinnast välissadamatesse 22 liini- ja 17 trampaeva. Kõige enam läks laevu Soome, nimelt 19 laeva (10 liini- ja 9 trampaeva). Trampaevadest ainult üks viis bensiini, teised läksid tühjalt, liinilaevad viisid 253 tn. segakaupa ja 422 reisijat, Saksa läks 7 laeva, viies 1035 tn. põlevkiviõli, mitmesugust segakaupa ja reisijaid; Inglisse läks 3 laeva metsamaterjali ja segakaubaga. Leetu läks 2 laeva, millest üks viis 339 tn. põlevkiviõli; Poola 3 laeva, viies vanaranda ja segakaupa. Ülejäänud laevad läksid Rootsi, Belgiasse, Prantsusse ja Venesse, viies kõik peale Venesse mineva laeva vähesel määral kaupa.

TEISTE SADAMATE TEGEVUS AUGUSTIS 1935.

ACTIVITY OF OTHER HARBOURS IN AUGUST 1935.

Peale Tallinna on veel 25 sadamat, millete osatähtsus laevade läbikäigus mahu järgi moodustab augustis ligi pool Tallinna vastavatest arvudest. Nii tuli sisse kõigisse sadamatesse peale Tallinna augustis välis- ja rannasõidust 57 453 net. rgt. ja väljus 58 557 net. rgt. Võrreldes eelmise kunga näitavad augusti arvud tagasiminekut, mis seletatav rannasõidu hooaja möödumisega. Rannasõit omab teiste sadamate laevade läbikäigus peatähtsuse. Välissõit moodustas augustis sissetulnud mahus ainult 25%.

Kaupade vedu sadamatesse ulatus augustis 6829 tn-ni. Välja veeti enam, nimelt 37 488 tn. Väljaveetud kaupade kogus on suur välissõidu arvel, kuna raskekaalulist kaupa, nagu metsamaterjali, kive, tsementi, veetakse välja nende kaupade tootmiskoha lähedal asuvaist sadamaist. Metsamaterjali veeti välja Pärnust, Narva-Jõesuust, kive — Jaagurahult ja Saaremaa rannakohtadest, tsementi — Kundast. Kaupade väljavedu välissadamatesse toimuski peamiselt nimetatud sadamate kaudu. Sisseveos sadamatesse

oli $\frac{1}{3}$ välismaalt tulnud kaupa, mis on mitmesugune segakaup, peamiselt Pärnu sadama jaoks, teistesse sadamatesse tuleb vähe välismaa kaupa. Ülejäänud $\frac{2}{3}$ teistesse sa-

damatesse veetud kaubast moodustab segakaup, mis veetud neisse Tallinnast.

Reisijaid tuli augustis sisse 6949 ja väljus 7721, peamiselt kõik rannasõidus.

VOISTLUSE TERAVNEMINE RAHVUSVAHELISEL PRAHITURUL. COMPETITION ON INTERNATIONAL SHIPPING FREIGHTS MARKET INTENSIFIED.

Prahiturgu on tabanud uus langus: 1935. a. poolaastaprahid on madalamad kui ühelgi aastal peale sõda, samuti kui ka XX sajandil enne sõda. Sama pildi pakuvad ka juuli/augusti prahid, nagu näitavad esialgsed kokkuvõtted ja võrdlused. Nii oli juuli indeks „Lloyds List“ 63,35 l. a. 65,40 vastu. August pakub umb. sama pildi. Eriti suur vahe oli metsavedudel, kus l. a. nendel kuudel prahid tõusid. Nii madalat prahitaset tuleb seletada mitte üksi absoluutse tonnaaži pakkumise/nõudmise ülekaaluga, mis viimasel ajal on vähenenud võrreldes eelmise ajaga ja mille tõenduseks olgu tähendatud, et k. a. oli seisus kogu maailmas laevu mahuga, veel 5,7 milj. br. reg. tn. l. a. 8,1 milj. ja 1933. a. 11,5 milj. br. tn. vastu. Kui praegu seisvast tonnaažist veel arvata maha Ameerika laevad ja tanklaevastik, siis loetakse ülejääv tonnaaž vaid 2,5 milj., mille hulgas pealegi suur osa laevu, mis lähevad lammutamisele. Kui lammutamine kestab endises hoos, siis varsti seisvat tonnaaži praktiliselt ei olegi.

Prahtide järjekordne languse põhjus seisab peamiselt: 1) mõjuandvamad mereriigid maksavad sõitvatele laevadele subsideidume, mis sunnib hoidma laevu kunstlikult sõidus, aidates seega reguleerida juuremaksudega madalat prahitaset. Iseäranis mõjus sel alal k. a. juuretunud Inglise subsideium (2 milj. £ trampaevastikule aastas), millele tuli hiljuti juure Hollandi subsideium (8 milj. florini aastas). Varemast ajast kehtivad subsideiumid: Saksas (20% palkadest ja 3 pf. (br. tn. päevas), Prantsuses (võrdselt samas suuruses kui Saksas), Itaalias, Belgias, Hispaanias, P.-Ameerikas jne. Poolas kaubalaevastik tegelikult on riigi omandus ja kahjud lähevad riigi kanda. Väljaspool subsideerivaid riike on tegelikult

ainult veel Skandinaavia riigid, Soome ja Eesti, osalt Läti ja Vahemeres Kreeka. — Subsideerimise kaudu on kunstlikult lastud sõitu rohkem tonnaaži, kui prahiturg kannab, millest ongi seletatav osalt seisva tonnaaži vähenemine, kuna rahvusvaheline kaubandus koguslikult on 1934. a. tasemel, sest 2—3% tõus ei mõjuta prahte. Kuna subsideerimisel maksab riik vastava prahtide vahe, siis muidugi need riigid, kes seisavad veel vaba võistluse põhimõttel, on eriti ebameeldivas seisukorras. 2) Paralleelselt subsideerimisega riigid toetavad oma kaubalaevastikku sellega, et sunnivad sisse/väljaveo puhul paljude kaubaliikide tarvis andma eesõigust, mitte üksi oma tonnaažile, vaid maksma ka suuremaid prahte. Sel alal on eriti nimetada Inglise, Saksat, Itaaliat ja Prantsust. See tendents ei piirdu mitte üksi liinilaevadega, vaid laieneb viimasel ajal ka trampaevadele, millest teada Inglise ja Saksa mõjutused Vene metsaostudel; vedusid esimeses järjekorras kindlustatakse oma laevadele, osalt isegi eesõigustatud prahtidega. Selle tagajärjel vaba prahiturul väheneb vastavalt pakutavate prahtide arv, mis muidugi ei või jätta avaldamata mõju prahtide tasemele.

Eeltoodud kaks nähtust rahvusvahelise laevasõidu arengus tähendavad tegelikult suurt murrangut laevasõidu viimaste aastakümnete ajaloos, mistõttu praegu käib äge võitlus selleks, et pöörduda tagasi senisele — vaba võistluse ja lippude vabaduse — põhimõttele. Selleks on vaja esimeses järjekorras kõrvaldada laevasõidu kriisi, s. o. tõsta prahte. Selle saavutamiseks on käimas tõsised rahvusvahelised aktsioonid, millest tähtsamaks „International Shipping Conference“ aktsioon prahtide parandamiseks süstemaatilise laevade seismapaneku kaudu.

Kava teostamiseks korraldati jaanuaris. s. a. Londonis 17 mereriigi laevaomanikkude eelkonverents, kus võeti vastu laevasõidu rationaliseerimis-kava alused (sunduslik laevade seismapanek, sõitvatelt laevadelt tulevate maksude arve). Selle põhjal töötati välja vastav ettepanek, mis saadeti laiali samade riikide laevaomanikkude organisatsioonidele seisukoha avaldamiseks. Kuid nagu selgus saadud vastustest, on võimata saavutada kokkulepet esialgse kava alusel, kuna isegi tähtsamad riigid, nagu Inglise, Am. Ühendriigid ja Jaapan, seda ei poolda. Inglise poolt tehti ettepanek prahte korraldada vabatahtlikult „gentlemens' agreement“ alusel, pannes seisma liigse tonnaaži, samuti kui tähtsamail veoturgudel, määrates ära minimaalprahid, millest ükski laevaomanik ei läheks allapoole. Viimane põhimõte ongi teostatud Inglise algatusel La Plata ja P.-Ameerika vilja/süteveol ja Austraalia viljaveol, kus laevaomanikud minimaalprahid vabatahtlikult on pannud maksma, milline kava andnud praktiliselt häid tagajärgi.

Küsimuse otsustamiseks on kavatsetud kokku kutsuda rahvusvaheline konverents k. a. oktoobri lõpuks. Sellest konverentsist järgneb väga tähtis otsus rahvusvahelise laevasõidule — kas jääda vaba võistluse alusele või alatud suund kestab edasi — s. o. subsideerimise ja otsekoheste ning kaudsete toetuste abil oma kaubalaevastikkude toetamine rahvusvahelises võistluses. Teatavasti Inglise valitsus määras oma trampaevastiku subsideerimise esialgu ainult 1935. a., eeldusega, mida Inglise kaubandusminister mr. Runciman kindlasti väljendas toetusseaduse esitamisel parlamendile, et rahvuslikkude ja rahvusvaheliste sammude abil suudetakse 1935. a. jooksul tõsta prahtide taset. — Tegelik elu senini on andnud vastupidise resultaadi — prahid on madalamad kui 1934. a. ja varemalt. Kuigi viimasel aastaveerandil ei suudeta teha sel alal midagi, siis nähtavasti rahvusvaheline laevasõit seisab raske katsumisaja ees, mille iseloomustuseks riikide võidu jooks oma lipu toetamisel.

On muidugi veel üks võimalus prahituru paranemiseks, s. o. järsk koguslik suurendamine sõja või mõne teise põhjuse tõttu. Teatavatele laevaliikidele, eriti väiksema, kui 5000 tn. tonnaaži tarvis näib tonnaaži pakkumise/nõudmise ülekaal olevat võrdlemisi väike, nii et nõudmise suurendamine võib seisukohta siin parandada kiiresti. — Kokkuvõttes rahvusvaheline laevasõit ja laevasõidu poliitika seisab praegu suure murrangu eel, mis sunnib kõiki mereriike olema valvel oma tonnaaži huvide eest, eriti neil riigel, kes on ja tahavad jääda vabavõistluse ning omal jõul edasisaamise põhimõttele. Kuna edaspidine areng on selgusetu, siis peab loobuma seisukoha selgumiseni kõikidest sammudest, mis võiksid vähendada kaubalaevastiku võistlusvõimet.

VALUTAHAHNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna bõrs				Londoni bõrs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	28. IX. 1935		17. IX. 1935		23. IX 1935	17. IX 1935
Ost	Müük	Ost	Müük			
\$ (dollar) . . .	368	378	365	373	4,9181	4,9481
£ (Inglise n.) . .	1811	1835	1811	1835		
Saksa riigimark . .	187,00	140,50	138,00	141,50	12,215	12,28
Soome mark . . .	7,98	8,10	7,98	8,10	228,87 ¹⁾	228,93
Prantsuse fr. . .	24,25	24,55	24,10	24,40	74,66	75,02
Belgia belga . . .	62,20	63,20	61,80	62,80	29,11	29,255
Helveetsia fr. . .	119,65	121,15	119,00	120,60	15,185	15,23
Itaalia liir . . .	29,80	30,30	29,70	30,20	60,43	60,63
Eesti kroon . . .					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon . . .	93,40	94,80	93,40	94,80	19,392	19,392
Taani kroon . . .	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon . . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr. . .	15,20	15,50	15,10	15,40	118,37 ¹⁾	119,37
Hollandi kulden . .	249,00	252,00	246,85	249,85	7,27	7,325
Läti lair	110,00	112,50	110,00	112,50	15,00 ¹⁾	15,00
Červ. rubla					5,692 ¹⁾	5,712
Austria šilling . .	69,65	71,05	69,15	70,55	26,00 ¹⁾	26,15
Ungari pengő . . .					26,00 ¹⁾	26,00
Poola zlot	69,90	70,90	68,80	69,90	26,12 ¹⁾	26,21
Leedu liit	61,20	62,10	61,20	62,10	29,50 ¹⁾	29,50
Danzigi kulden . .	69,30	70,30	68,90	69,90		

1) 21 IX 1935

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Võituru seisukord Inglises oli möödunud nädalal vaiksem eelmisest nädalast, kuna võihindade hoogus kõvenemine mõjutas ostude vähenemist. Kuigi Taani võihinna noteering Londonis kõvenes 128 š-it cwt 128—130 š-le, nõrgenesid Baltimaade võihinnad Manchesteris. Nii noteeriti Eesti võihinnaks 106—108 š cwt, möödunud nädala 108—110 š vastu. Kuna meil osa Inglisse saadetud võist läheb madalama hinnaga Londonisse, vähenes möödunud nädalal Inglisest saadav fob hind 8 snt kg-lt. Saksast saadav nominaalne hind jäi endiseks, s. o. 121 RM 100 kg, kuid RM muutus tõi ka kaasa võihinna nõrgenemise. Et möödunud nädalal Saksa veetud võikoguse osatähtsus oli väiksem ja hinnad nõrgemad kui eelmisel nädalal, noteeriti mele eksportvõi hinnaks 144 snt. kg, s. o. 6 snt. võrra madalam eelmisest noteeringust.

Võituru seisukorda peetakse üldiselt soodsaks edaspidisele hinnaliikumisele. Nii ise-loomustatakse Inglises võihinna edaspidist liikumist üldiselt tõusva tendentsiga. Ka Saksas on võituru seisukord elavnenud nõudmise suurenemise tõttu. Viimane asjaolu loodetavasti mõjutab liitsentsimaksimumäära vähendamist, mille tagajärjel võib kõveneda Saksast saadav hind.

Eksportvõi hinnanoteeringu tõus möödunud nädalal tõi kaasa ka võihinna kõvenemise siseturul. Nii maksus või snt kg: Tallinnas — lauavõi 160 snt, köögivõi 135—

145 snt, Narvas — lauavõi 170 snt, köögivõi 100—140 snt, Pärnus — lauavõi 165 snt (kaupl.), Viljandis — lauavõi 165 snt, köögivõi 135—150 snt, Rakveres — lauavõi 165 snt, köögivõi 125 snt ja Valgas — lauavõi 155—160 snt, köögivõi 125—150 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 3137 tünni ja Inglisse 3098 tünni.

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas:		1985. a. I. l kuni 22. IX	1934. a. I. l kuni 23. IX	1933. a. I. l kuni 24. IX
	16./IX- 22./IX 1985	9./IX- 15./IX 1985			
VÕI (tonni) Butter (tons)	411,8	229,5	7947,2	7592,8	6947,5
Sellest:					
Saksa . . .	232,5	153,1	3000,6	2078,0	2650,4
Inglisse . . .	173,3	69,5	4828,9	5350,5	3614,2
Belgiaesse . . .	2,5	—	42,3	15,4	210,6
Soome . . .	—	—	—	2,1	166,2
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	1320	1608	36123	25790	12854
Sellest:					
Inglisse . . .	182	126	21429	16993	5937
Saksa . . .	1138	1480	11139	5688	3398
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	106,3	—	1562,2	1762,4	2091,7
LINA (tonni) Flax (tons)	48,2	32,3	4261,3	2916,1	2622,7
Sellest:					
Inglisse . . .	—	—	2850,1	2056,9	1651,0
Belgiaesse . . .	—	—	70,3	121,6	679,7
Soome . . .	—	—	134,9	99,3	110,3
Saksa . . .	48,2	32,3	1064,3	526,3	11,4
Prantsusss . . .	—	—	100,3	60,5	50,2

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul on seisukord paranenud. Turu kõvenemine on tingitud peamiselt Taani peekoni pakkumise nõrgenemisest. Peekoni väljavedu Taanist langes viimastel nädalatel umbes 5000 tsentneri võrra nädalas.

Eesti peekoni kõrgema sordi noteering tõusis 3 š võrra tsentnerilt 81 š-le tsentner. Võrreldes läinud aasta hinnaga samal ajal, on praegune hind siiski veel 10 š võrra madalam. Kuna alates 1. oktoobrist peekoni sissevedu Inglisse kvoote järjekorras vähene misega langeb vähe, on lootusi peekonhinda kõvenemiseks aasta viimasel veerandil. Vaatamata hinnatõusule, välisturul jäi pee-

konsigade noteering endiseks, kuna peekoni nädalakvoote Inglisse langes vähe.

23. skp. algab uuesti raskete pekisigade ostmine ekspordiks N.S.V. Liitu. Seekord ostetakse N.S.V. Liidu jaoks ainult raskeid pekisigu, kuna kergeid ostetakse ekspordiks Saksa alates 30. septembrist. Saksa saadetakse hästinuumatud elussigu eluskaaluga 105—170 kg. Vastuvõetud sigade eest makstakse 47 snt eluskaalu kg-st. Raskemate sigade eest, mis saadetakse N.S.V. Liitu, maksetakse 40 snt eluskaalu kg-st. Kaalu kahanemiseks arvatakse elussigade kaalust maha 2,5%. N.S.V. Liidu pekisigade lepingut loodetakse täita 2—3 nä-

dala jooksul, kuid Saksa lepingu täitmine kestab aasta lõpuni. Saksa saadetakse alates oktoobri esimesest nädalast vähemalt 1000 siga nädalas.

Elussigade eest maksetav hind vastab

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Tallinna lihaturul märgiti suurmüügil keskmise ja lahja veiseliha hindades nõrgenemist. Hinnad lõdvenesid 2—3 snt kg. Rammusate veiste liha hind jäi muutusetu. Nuumveiste liha maksus 27—37 snt, keskmiste 23—27 snt ja lahjade 15—23 snt kg. Eluskaaluhindadele see langus ei mõjunud, sest languse põhjuseks oli ajutine väga rohke tapetud veiseliha turuletoomine maalt. Eluskaaluhinnad nuumveistel 20—23, keskmistel 18—20 ja lahjadel 13—16 snt kg. Hinnad peaksid jääma käesoleval nädalal püsima.

Vasikate pakkumine vähehdane. Nuumvasikate hinnad kõvenesid. Nende hinnaks noteeriti 48—58 snt, keskmiste 35—40 snt ja lahjade 30—33 snt kg. Eluskaalu alusel turustades maksusid vasikad 20—43 snt kg. Hinnad püsivad.

Lammaste ja lambaliha hinnad sise-

praegu esimese sordi peekonsea hinnale. Seega peaksid elussigade müügivõimalust kasutama eeskätt need seakasvatatajad, kes ei ole kindlad, et nende kasvatatud sead lähevad tapmisel esimese sordi alla.

turul lõdvenesid, kuna väliturul jäid muutusetu. Siseturul maksus lambaliha 26—40 snt kg. Eksportlammaste hind tapakaalu alusel turustades 70—75 snt kg. Eluskaalust maksti 18—25 snt kg. Hinnad peaksid jääma püsima.

Sealiha hindades oli märgata pakkumise vähesuse tõttu hindade kõvenemist mõne sendi võrra kg-lt. Kõik sealihasordid on ühes hinnas, 45—50 snt kg. Eluskaalu alusel turustades tuleks siseturul sigade hinnaks 35—40 snt kg. Hinnad püsivad.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikaliha	Lambaliha
Tartu	44—54	18—30	30—48	30—40
Pärnu	30—45	20—25	—	30—35
Viljandi	40—42	28—30	30—35	32—33
Valga	45—50	30—35	30—40	28—32
Narva	42—55	35—55	40—50	40—55
Rakvere	42—46	25—40	20—40	35—40
Kuressaare	35—40	20—30	20—25	28—35

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Kanamunahindade liikumine Inglises jätkub tõusvas suunas. Pakkumise vähenemine tootjatest maadest ja sellest tingitud sesoonne hindade kõvenemine on muna- turul aasta teisel poolel alatiselt korduv nähtus.

Möödunud nädalal oli kanamunade sissevedu Inglisse Taanist ja Hollandist vastu ootusi suur, mistõttu munahinnad kõvenesid ainult vähe. Nii võis Taani munahindades märkida tõusu 3—6 pensu suursaja (120 tk.) kohta. Nädala lõpul oli turu seisukord elavam, misjuures noteerimiskomisjonis arvestati meie munahindade tõusu Inglises keskmiselt 9 pensu s. saja ehk 1 snt. paari kohta. Vastavalt sellele noteeriti meie eksportmunade hinnaks 67 snt kg franko kogumispunkt. Selle järgi maksavad eksportörid:

50 gr raskustest munadest	33 snt kümme ehk	6,6 snt paar
55 " " "	37 " " "	7,4 " "
60 " " "	41 " " "	8,2 " "

Siseturumunad noteeriti alla 50 gr 32 snt kümme ja üle 36 snt kümme.

Kuna eksportörid on tootjatele maksanud tunduvalt üle noteeritud hinna, näib noteerimine hinna informatsioonina kujunema otstarbetuks. Tegelikult on aga hinnanoteering siiski informatsiooniks meie eksportmunade enam-vähem võimalikust hinnast, mitte aga väljamakstavast hinnast, missugust mõjutab võistlus.

Munakaubanduse üldine läbikäik maailmaturul näib käesoleval aastal liikuvat edasi langussuunas. Nii on kanamunade sissevedu Saksa, kui tähtsamasse importmaasse, peale Inglise, vähenenud õige tunduvalt, võrreldes eelmise aastaga. Käesoleva aasta augustis oli kanamunade sissevedu Saksa 36 648 kv möödunud aasta sama kuu 42 839 kv vastu, vähenedes seega 14,5% võrra. Käesoleva aasta esimese kaheksa kuu jooksul on muna- de sissevedu langenud 386 440 kvintaalile, s. o. vähenenud 21,5% võrra, võrreldes möödunud aasta sama aja sisseveoga. Väärtuselt on sissevedu vähenenud 25% võrra, millest

nähtub, et Saksa veetud munade hind on langenud enam kui kogus.

Siseturul maksusid keskmise suurusega kanamunad snt paar: Tallinnas 9—10 snt,

Tartus 10—11 snt, Narvas 10—12 snt, Pärnus 8—9 snt, Viljandis 10—11 snt, Rakveres 11 snt, Valgas 8—10 snt ja Võrus 10—11 snt paar.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piima toodangu kõrgelpüsimise tõttu, mis tingitud piimakarja häddest karjatamisvõimalustest tänavu sügisel, ei tõusnud veel möödunud nädalal piimahind. Ka mõjub hinnale pidurdavalt piima tagasihoidlik tarvitamine puuvilja odavate hindade tõttu. Kuid käesoleval nädalal peaks siiski juba piimahind tõusma, sest või- ja piimahindade vaherkord pole enam normaalne.

Noteeringu järgi jäid piimahinnad endisteks, s. o.: I valiku rõõskpiim — piim

makauplustele 8—9 senti ja piimatööstustele 7 senti liiter. II valiku piim kauplustele 7 senti ja tööstustele 5,5—6 senti liiter. Tendents tõusev.

Sisemaa linnades makseti väikemüügil lahtise piima eest järgmisi hindu: I valiku rõõskpiim: Pärnus 10 snt., Viljandis 9—10 snt., Narvas 8 snt., ja II valiku rõõskpiim: Tartus 6—8 snt., Narvas 7 snt., Pärnus 9 snt., Valgas 8 snt. ja Rakveres 8 snt. liiter.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädalal kestis edasi maailma teraviljaturgudel juba möödunud kuu lõpul alanud hindade kõvenemine. Märkimisväärne on tõusu intensiivsus, milline ületab käesoleval aastal kõik eelmised hinnaparanemised ja ulatub olenevalt üksikutest turgudest nisul 66—97 snt, rukkil 55—99 snt ja maisil 73 snt kv kohta üle eelmise nädala keskmise taseme. Järsuna hinnaparanemisega peale viimast noteeringut Hamburgis, Winnipegis ja Liverpoolis ületavad nisuhinnad isegi aprilli keskpaiku valitsenud kõrgseisu ja tõusevad seega käesoleval aastal kõrgemale tasemele, kuna Chicagos noteeritud nisuhind osutub, vaatamata järsule tõusule, veidi madalamaks k. a. kõrgseisust (aprillis 13.87 kr. kv). Rukki- ja maisihind, mis alates aasta algusest on teinud läbi nisust tunduvalt suurema hinnalanguse, jääb vaatamata vihmasele kolmenädalasele hindade paranemisele siiski märksa madalamaks k. a. kõrgseisu tasemest. Üksikute börside noteeringud möödunud nädala kohta olid järgmised kr kv (sulgudes eelmise nädala hinnad):

rukis: Chicago 6.97 (6.16), Winnipeg 6.28 (5.73), Hamburg (La Plata) 7.72 (6.71);

nisu: Chicago 13.24 (12.34), Winnipeg 12.66 (12.00), Hamburg (Manitoba I) 15.07 (14.38), Liverpool 12.94 (11.97);

mais: Chicago 11.75 (11.02).

Hindade kõvenemist mõjutab endiselt Argentina, kus sealsete nisusaagi äpardusele (nisusaak eelhinnangute järgi 43,6 milj. kv 1934. a. 68,6 milj. kv vastu) liitub veel suurest põuast esilekutsutud heinatoodangu tagasimineki, mis mõjutab otseselt puuduva loomasööda arvel suuremat sisemaise teravilja tarvitust. Hilisemad andmed tähtsamatest ülemere nisukasvatajatest maadest näitavad järjest vähenevaid kogutoodanguid, mis mõjuvad hindatõstvalt. Euroopa turgudel liitub ülemeremaade börside hinnatõusule veel praegu valitsevast poliitilisest pingest mõjutatud spekulatiivne äritsemine.

Väikemüügihinnad siseturgudel (kr. 10 kg):

	Tartu	Narva	Pärnu	Viljandi	Valga
rukis	1.10	1.15	1.15	1.20	1.10
nisu	1.40	1.40	1.40	1.40	1.40
oder	0.90	1.00	1.00	0.95	1.00
kaer	0.80	0.85	1.00	0.85	0.90
rukkijahu	1.20	1.25	1.25	1.30	1.25
sepikujahu	1.80	1.80	1.80	1.90	1.90

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Õunte hinna languse ajajärk on möödumas. Praaõunu müüdi küll sama madala hinnaga kui möödunud nädalalgi, kuid parematest suviõuntest maksti juba kõrgemat hinda.

Eriti otsitavaks kaubaks muutus suislepõun, mille kg-st maksti keskmiselt 20—25 snt. Halvema kvaliteediga õunu müüdi endiselt 7—8 snt kg või 80—100 snt mõõt. Erakord-

selt haruldastest, ilusatest ja hästimaitsvatest õuntest maksti ka juba 30—35 snt kg. Käesoleva aasta õuntehinnad juhivad veel kord tähelepänu hea ja halva kvaliteediga kauba hinnavahele. Kerkib üles küsimus, kas ei tuleks radikaalsete abinõudega hävitada aedadest halvad sordid ümbervääristamise teel. Kas ei tule nõuetekohaste sortide levitamise-, samuti ka puude eest hoolitsemispropagandat (maaharimis-, väetamis-, võrade harvendamis- ja kahjuritõrje propagandat) alata suurema hooga kui seda seni on tehtud. Töö tulemused kujuneksid siin otsustades

käesoleva aasta hindade järgi sadadesse-tuhandetesse iga üksilku kandvate puudega aia kohta.

Ploomide hind tõusis turul 5 snt võrra lt-lt, kuna pirnide hind püsis eelmise nädala tasemel. Tomateid müüdi 25—35 snt kg, praaktomateid aga 10—12 snt kg. Tomatite ja kurkide hind kerkis turul vähe, muu köögivilja hind püsis enam-vähem eelmise nädala hinnatasemel.

Üldiselt näitab parema kvaliteediga aedvilja hind sel sügisel küllalt suurt kindlust ja püsivust.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

MAJANDUSLIK OLUKORD INGLISES 1935. A. TEISEL VEERANDIL. *ECONOMIC CONDITIONS IN ENGLAND IN THE SECOND QUARTER OF 1935.*

Ringvoolus olevate Inglise Panga pangatähtede arv suurenes käesoleva aasta teisel veerandil enakordselt kiiresti, võrdues 17. juulil £ 400 milj., seega £ 8 milj. võrra enam kui 17. aprillil ja £ 16 milj. enam kui aasta varem. Mõju, mida avaldas pangatähtede ringvoolu suurenemine kliiring-pankade sularaha reservidele (põhjustades reservide langetuse) neutraliseeriti teistest küljest Inglise Panga poolt väärtpaberite portfelli täiendamise teel. Lõpptulemusena tõusid aasta teisel veerandil deposiidid Inglise Pangas, pangatähtede reserv näidates samal ajal £ 8 milj. kahanemist. Kliiring-pankade diskontod suurenesid teisel veerandil £ 37 milj. võrra nende krediitardved teistes pankades kasvades £ 12 milj. ning laenu £ 9 milj. võrra. Depositaardved kliiring-pankades suurenesid £ 81 milj. võrra.

Tööstusettevõtete väärtpaberite hinnad paranesid teisel veerandil, indeksi tõustes juulis 141-le võrreldes 130-ga märtsis, olles seega saavutanud kõrgeima seisu alates septembrist 1929. Kindlaprotsendiliste väärtpaberite hinnad näitasid kõikumist, nende indeks seisis juulis 137,6, seega pisut madalamal kui k. a. jaanuaris (140,4). Uute kapitalide emissioon (sisemaal) teisel veerandil võrdus £ 41,3 milj. (£ 27,1 milj. aasta varem), olles seega suurim veerandaasta kapitali emissioon, alates 1929. a. teisest veerandist. Raha-

ameti laenu tähtede (Treasury Bills) summa kasvas £ 813 milj-lt aprillis, £ 887 milj-le juulis.

Kullaliikumises peegeldus ebastabiilne olukord rahvusvahelistel valuutaturgudel. Teisel veerandil kulla sissevool Inglisse võrdus £ 111 milj. ja väljavedu £ 66 milj. Suurem osa sisseveo ülekaalust arvatakse olevat tulnud hoiule eraarveil.

Suurmüügihindade üldindeksis ei ole märgata peagu mingit muutust. Olgugi et Statist'i ja Board of Trade indeksid erinevad pisut üksteisest, näidates lahkuminekuid üksikute ainete rühmades (Board of Trade indeks osutab väikest tõusu toitainete rühmas), üldine tendents on siiski püsiv. Samal ajal hinnatase Skandinaavia riikides näitab väikest tõusu. USA-s, Saksas ja Itaalias hinnad tõusid tunduvalt viimase 12 kuu jooksul, kuna Prantsuses seevastu hinnatase osutas langust.

Elumaksumusindeks tõusis pisut möödunud veerandil, millist tõusu tuleks seletada ilmastikuoludega. Ka on märgata keskmiselt 2%-list töölispalkade tõusu võrreldes möödunud aasta septembriga, arvestades ka ehitustööliste palgakõrgendust, milline hakkas kehtima 1. juulist.

Käesoleva aasta esimese seitsme kuu jooksul veeti sisse kaupu 420,5 milj. £ väärtuses (419,9 milj. £ vastavas ajavahemikus 1934.

a.), sellest tooraineid 119,8 milj. £ eest (125,1 milj. £ 1934. a.). Peamiselt vähenes puidu, puuvilla ja villa sissevedu. Väljavedu võrdus samal ajal 242,9 milj. £ (223,0 milj. £ 1934. a.). Väljaveo kasvu tuleb panma esmajoones valmissaaduste arvele, milliseid veeti välja 189,0 milj. £ väärtuses (171,9 milj. £ 1934. a.)

Paranemistendents väliskaubanduses, olgugi et omab väga üldise iseloomu, on eriti märgatav raua, terase, masinate ja sõidukite alal. Reeksport seitsme kuu jooksul näitas tagasiminekut, võrdues väärtuselt 29,5 milj. £ 33,1 milj. £ vastu, 1934. a. Väljaveo väärtus käesoleva aasta teisel veerandil oli siiski väiksem kui kahel eelmisel veerandil ning ainult sesoonseist võngetest puhastatud indeksist võib lugeda pikaldast paranemist.

Kuna väljaveos polenud märgata erilist elavust, tõusis tegevus seevastu siseturu tarvetele töötavais tööstusettevõtteis. Suurimat edu näitas ehitustegevus. Uute ehitiste väärtus otsustades kinnitatud plaanide järgi, ulatub arvutuste kohaselt aasta teisel veerandil 30 milj. £, võrreldes 28 milj. £ aasta esimesel veerandil ja 26 milj. £ 1934. a. teisel veerandil. London and Cambridge Economic Service tööstustoodangu indeks näitab 4%

tõusu, võrreldes aasta esimese veerandiga. Viimase nelja veerandi jooksul tööstustoodangu indeks näitas suuri kõikumisi, mistõttu on raske teha kindlaks praegust tendentsi, milline siiski näib olevat suunatud ülespoole.

Kindlustatud töötavate tööstustööliste arv aasta teisel veerandil võrdus 10 338 000, osutades 1,5% tõusu võrreldes möödunud aasta teise veerandiga. Töölohu tõus esimesest veerandist teise vastab tõusule möödunud aasta vastaval ajajärgul.

Tegevus laevanduses oli aasta teisel veerandil elavam kui 1933. a. üksikute veeranditel ja 1934. a. kolmandal ja neljandal veerandil, kuid väiksem kui käesoleva aasta esimesel veerandil. Tegevuseta laevade tonnaaž Suur-Britis ja Põhja-Iiris vähenes kiiresti 1 028 000 tonnilt 1. juulil 1934 576 000 tonnile 1. juuliks, 1935.

Üldiselt tuleb märkida, et tegevus ekspordiks töötavais ettevõtteis omab enam-vähem püsiva iseloomu, kuna tegevusmääras siseturu tarbeks töötavais ettevõtteis jätkub tõusutendents, olgugi väiksemal määral kui 1933. a.

N. VENE TELLIMISI VÄLISMAIL. — U. S. S. R. ORDERS ABROAD.

Nõukogude Vene tellimised viimasel ajal on osutanud tõusu eriti Inglises ja P.-Am. Ühendriiges. Inglises k. a. esimesel poolel võis märgata küll väikest tagasiminekut tellimistes, ent juulis suurenesid Vene tellimised tunduvalt (koguväärtus 1,8 milj. maelsterlingit) mille tõttu jaan.—juuli 1935 tellimiste koguväärtus ulatus £ 6,3 milj., seega £ 0,5 milj. rohkem kui möödunud aastal samal ajavahemikul. Suurenemine on peamiselt masinate ning muude tehniliste tarvete kui ka tekstiiltööstuse toorainete tellimised. Eriti tunduvalt tõusnud on pealeselle ka keemiatööstussaaduste tellimised. Alljärgnev tabel annab ülevaate Vene tellimistest Inglises (arvud tuh. £):

	1935 jaan.	1934 juuli
Masinaid ja muu tehniline varustus	1 651	872
Värvilised metallid	1 523	1 258
Terast ja rauasegu	449	1 084
Toorkummi	476	1 417

(Järg.)

	1935 jaan.	1934 juuli
Tekstiiltööstuse toorained	885	265
Tee	700	703
Heeringad	68	—
Keemiatööstussaadused j. m.	623	291

Kokku 6 325 5 840

Vaadeldes tellimiste koostist nähtub, et siin on toimunud suunamuutus, nimelt toormaterjalide asemele on astunud tellima rohkem tööstusvalmissaadusi.

Inglise parlamendis tehti ettepanek Vene võlaküsimuse lahendamise asjus. Selle ettepaneku järgi kokkulepitav võlatasumine peaks teostuma juurdemaksu näol N. Venele antava inglise laenu protsentidele. Seega oleks siin tegemist samalaadse kavandiga, millele põhinesid veebruaris toimunud läbirääkimised P.-Am. Ühendriikide ja N. Vene vahel, millised teatavasti aga ei andnud tulemusi. Nagu teatab „British Russian Gazette

and Trade Outlook", leiduvat eelmainitud kavand paljudes mõjurikkais Inglise ringkonnis suurt poolehoidu.

Vene tellimised P.-Am. Ühendriigis viimaste kuude jooksul on tunduvalt suurenenud. See nähtus näib olevat seoses 13. juulil aastaks sõlmitud kaubalepinguga P.-Am. Ühendriikide ja N. Vene vahel. Vastavalt lepingule USA tarvitab N. Vene suhtes enamsoodustuse klauslit; seetõttu N. Vene kaupade suhtes hakkasid kehtima mitmesugused tollialandused, nagu neid oli tarvitatud USA kaubalepinguis Belgiaga, Rootsiga ning Haitiga, samuti ka Brasiiliaga. Viimases lepingus oli nähtud ette tollialandusi Brasiilia mangaanärtsile, mistõttu nüüd Vene mangaanärts muutub Ameerika turul võistlusvõimelisemaks.

N. Vene valitsus omalt poolt on lubanud igapidi edendada Vene oste P.-Am. Ühendriigis. Lepingus ei nähtud küll ette kindlat summat, mille piires teostuvad ostud, ent Vene poolt on kinnitatud, et lepinguaasta jooksul venelased teeksid oste USA-s ligemale 30 milj. dollari väärtuses.

Käesoleva aasta jaan.—juuli jooksul Vene tellimiste väärtus ulatus 24,7 milj. doll. Sellest summast langeb puuvillale 8,5 milj. doll., kuna ülejäänud jaotub igasugustele masina-

tele ning aparaatidele, nagu tehn. varustus oli raffineerimisel, lennukite masinad, jõuvankrid, elektroodid, siis tsinkplekk, eriline teras j. p. m. Eriti suured olid tellimised masinatele, millised olid määratud peamiselt autotehastesse Moskvast ja Gorkis. Selliste masinate tellimine üksi ulatus juulis juba 4,5 milj. dollarile ning augustis pidi tellitama 2 milj. dollari väärtuses.

Ka Jaapanis on Vene tellimised toimunud edukalt. Augusti keskpaigani ulatus Vene tellimiste summa 33 milj. yen'ile, seega ligi $\frac{1}{3}$ kaubalepingus ettenähtud summast 93,3 milj. yeni. Rohkem kui kolmandik tellimissummast langeb toor- ja toitaineitele. Nimelt osteti Jaapanist: teed 1,8 milj. yeni väärtuses, soojaube 3,8 milj., kookus- ja soojaõli 2,5 milj., manillakanepit j. m. s. 2,3 milj., nisujahu — nähtavasti sõjaväe varustamiseks Kauge-Idas — 1 milj. yeni väärtuses jne. Igasuguseid metalltooteid osteti üle 8 milj. yeni väärtuses, selle hulgas vase-, alumiinium- ning teraskaablit 4,5 milj. yeni eest, vaskraati 2,1 milj. j. m. Masinate tellimise väärtus ulatub 4,5 milj. yenile. Pealeselle osteti tekstiilkaupu 1 milj. yeni, kalavõrku 1 milj., keemiatööstussaadusi 0,5 milj. yeni eest jne. Jaapan seevastu on ostnud N. Venelt võrdlemisi suuri koguseid tsementi.

LÄTI RAUDTEEDE TEGEVUS JA TULUD 1935. A. I. POOLEL.

ACTIVITY AND REVENUE OF LATVIAN RAILWAYS DURING I HALF OF 1935.

Läti raudteede tegevuses 1935. a. esimesel poolel näeme tõusu reisijateveos, langust kaubaveos ja tuludes.

Tulud laekusid:	1935	%	1934	%
Üldse tuh. Ls.	15 878	100,0	15 896	100,0
sellest:				
reisijateveost tuh. Ls. .	6 274	39,5	5 984	37,6
pagasiveost " " . . .	815	5,1	796	5,0
kaubaveost " " . . .	7 015	44,2	7 199	45,3
mitmesugused " " . . .	1 774	11,2	1 928	12,1

Suhteliselt omab tulu kaubaveost esikoha 44,2% käesoleval aastal läinud aasta 45,3% vastu, teisel kohal on tulud reisijateveost 39,5% tänavu, mullu 37,6%. Tulud pagasiveost ja mitmesugused tulud omavad väiksema osatähtsuse.

1935. a. esimesel poolel suurenesid tulud reisijateveost 290 tuh. latti ehk 5,8% ja pa-

gasiveost 19 tuh. latti ehk 2,4% võrra. Tulud vähenesid kaubaveost 178 tuh. latti ehk 2,5% ja mitmesugused tulud 149 tuh. latti ehk 7,7%. Üldsummas vähenes tulu 18 tuh. latti ehk 0,1% võrra.

Suhteliselt laekus tulu ühele teekilomeetrile 5,2 tuh. latti möödunud aasta 5,7 tuh. latti vastu. 100 reis-km saadi tulu käesoleval aastal 2,14 Ls, mineval aastal 2,16 Ls; 100 tn-km-lt tänavu 4,0 Ls, mulluse 3,8 Ls vastu.

Korralisi kulused oli tänavu 14 078 tuh. latti läinud aastal 14 222 tuh. latti. Kulused vähendati 144 tuh. latti ehk 1,0% võrra.

Käesoleva aasta I poolel on reisijate liikumine elavnenud, võrreldes läinud aasta vastava ajaga.

	1935	1934
reisijate arv tuh.	6 521	6 286
reis.-km arv tuh.	292 500	277 696

Reisijate arv tõusis 235 tuh. ehk 3,7% (Eestis 9,2%) ja reis-km arv 14 804 tuh. ehk 5,4% (Eestis 6,9%).

Pagasit veeti koguselt tänavu 8,8 tuh. tonni läinud aasta 8,7 tonni vastu. Tonn-km arv tõusis 840 tuh. kilomeetrilt 849 tuhandele kilomeetrile, suurenemine 1,1%.

Kaubavedu kahanes koguselt ja veokauguselt.

	1935	1934
Kaupu veeti:		
tonne tuh.	1 569	1 701
tn.-km tuh.	175 724	189 534

Koguselt vähenes kaubavedu 132 tuh. tonni ehk 7,8% (Eestis 4,0%) ja tn-km 18 810 tuh. ehk 7,3% (Eestis 7,4%) võrra.

	1935	1934
Veeti: kohalikku kaupa tuh. tn.	1 397	1 475
välismaale tuh. tn.	17	29
välismaalt " "	23	29
transiidina " "	145	134
Sellest: Venest " "	120	124
Venesse " "	14	2

Kohalik-vedu Lätis vähenes 138 tuh. tonni ehk 9,4% (Eestis 1,2%), väljavedu 12 tuh. tonni ehk 41,4% (Eestis 58,8%), sissevedu 6 tuh. tonni ehk 20,7% (Eestis 45,0%).

Transiidina veeti läbi Läti käesoleval aastal 145 tuh. tonni, mulluse 134 tuh. tn vastu, mis näitab tõusu 11 tuh. tonni ehk 8,2%. Venest veeti kaupu Läti kaudu 120 tuh. tn, 4 tuh. tonni ehk 3,2% võrra vähem läinud aasta veost. Veod Venesse läbi Läti suurenesid 2 tuh. tonnilt 14 tuh. tonnile.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return.

AKTIVA

15. septembril 1935. a.

PASSIVA

1. Kattvara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	32 829 706,46	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	586 252,43
välisraha	2 713 990,10	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 283 777,18	a) pangatähed liikvel	30 021 814,—
3. Sisevakolid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavakolid	5 520 790,08	valitsuse	14 474 128,44
põllumajandusl.	943 957,93	pankade	7 496 417,58
metsatööstusl.	51 008,60	teised	1 898 928,43
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>	6 515 756,56	4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	23 968 469,45
valitsusele	—		7 892 317,70
telistele*)	3 096 285,44		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable</i>			
<i>Property and Equipment</i>	2 398 580,28		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	22 640 757,56		
	<u>73 418 853,58</u>		<u>73 418 853,58</u>

Kattvara vahekord jooksvate kohustustega: } 59,25%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 803 209,83
Includes Ukr. 1 803 209,83 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU.

Leedu eksport 1935. a. 1-sel poolel.

Lithuanian Exports during 1 Half of 1935.

Leedu väliskaubandust käesoleva aasta esimesel poolel mõjutasid peamiselt kaks asjaolu. Esiteks avaldus maailmaturul elavnemine, mis puudutas Leedu tähtsamaid eksportkaupu, s. o. võid, lina ja teravilja. Üldse on 1-sel poolaastal eelpoolnimetatud põllumajandussaadusi Leedust eksporditud 31 208,6 tuh. liti eest, mis moodustab 41,77% kogu Leedu ekspordi väärtusest. Varematal aastatel andsid need kaubad võrdlemisi vähe: 1934. a. 1-sel poolel — 13 394,5 tuh. liti (17,88%), 1933. a. — 15 260,9 tuh. liti (20,58%). Teiseks mõjutas Leedu väliskaubandust eriti Saksa turu sulgumine Leedu liha- ja piimasaadustele, mis nõudis kiiret ekspordi ümberkorraldamist ja suurt aktiivsust, et suuremate kahjudeta pehmenada Saksa turu kaotsiminekut. Peagu kõik enamtarvitatavad sisseveokaubad pandi litsentside alla ning püüti vastavate kokkulepetega kaubavahetust tasakaalustada välisriikidega.

Väljaveos suurimaks kaubarühmaks on toitained. See rühm on Leedu ekspordis kõige suuremaks juba 1931. a. peale. Kuid ühtlasi on märgata tema järjekindlat vähenemist. Käesoleva aasta 1-sel poolel on toitaineid veetud välja 32,86 milj. liti, 1934. a. — 33,97 milj. liti, 1933. a. — 40,57 milj. liti ja 1931. a. — 75,8 milj. liti eest. Võrreldes 1931. aasta 1-se poolega, toitaineid ekspordit tänavu moodustab vaevalt 43,4%. Leedu tänavuses ekspordis väärtuselt kõige tähtsamaks kaubaks on teravili, mida on veetud välja 93,78 tuh. tonni 13,37 milj. liti eest (1934. a. ainult 1,32 milj. liti ja 1933. a. — 0,75 milj. liti eest). Vilja ostsid: Hollandi 3,82 milj. liti, Taani — 2,26 milj. liti, Belgia — 1,72 milj. liti, Rootsi — 0,97 milj. liti, Prantsuse — 0,48 milj. liti, Saksa — 0,46 milj. liti ja Austria — 0,32 milj. liti eest. Teisel kohal on peekoni ja suitsutatud liha väljavedu, mis andis 8,30 milj. liti, 19,84 milj. liti vastu 1934. a. ja 23,32 milj. liti vastu 1933. a. Võid on 1-sel poolaastal veetud välja 4,23 tuh. tonni 7,23 milj. liti eest (1934. a. 4,02 tuh. tonni 6,19 milj. liti eest ja 1933. a. — 3,60

tuh. tonni 8,09 milj. liti eest). Värskeleha eksport on tänavu langenud tunduvalt, ulatudes vaid 1,83 milj. liti; sellest ostis N. Vene 1,60 milj. liti eest. Mune on 1-sel poolaastal veetud välja 15,6 milj. tk. umbes 1 milj. liti eest, 0,62 milj. liti vastu 1934. a. Tapetud lindude ja juustu väljavedu on langenud nii väärtuselt kui koguselt.

Üldiselt arvatakse, et toitainete eksport võib tulevikus raskeneda veelgi, kui Saksa ei loobu oma majanduslikust survepoliitikast Leedu suhtes ja Inglise hakkab tollidega kitsendama toitainete sissevedu.

Toor- ja poolvalmissaaduste eksport näitab iga aastaga väikest tõusu, 1933. a. 1-sel poolel eksporditi 24,02 milj. liti, 1934. a. — 28,70 milj. liti ja tänavu — 30,51 milj. liti eest. Tänavu tuleb selle kaubarühma ekspordi suurenemist panna lina arvele, mida (arvatud kaasa linaseemned ja talkud) on veetud välja 10,61 milj. liti eest 5,89 milj. liti vastu 1934. a. Peale selle on tunduvalt tõusnud ka ristikehinaseemnete eksport, ulatudes 3,88 milj. liti 0,68 milj. liti vastu 1934. a. Loomanahkade väljavedu on tänavu langenud, kusjuures üldse on veetud välja 1,94 milj. liti eest. Ka metsamaterjalide eksport on tänavu langenud.

Elusloomi on tänavu veetud välja 6,04 milj. liti väärtuses 7,1 milj. liti vastu läinud aastal. Võrreldes aga 1930. a. 1-se poolaastaga, kus elusloomade eksport oli 37,3 milj. liti, moodustab see rühm tänavu ainult 16,2%. Kui mitte N. Vene poleks ostnud sigu Leedust, oleks elusloomade eksport olnud tänavu palju väiksem, sest Saksa sulges omad piirid Leedu loomade sisseveole kui ka transiidile läbi Saksa. Elusloomade rühmas moodustavad suurima osa sead, millede eksport tõusis 45 850 tk. 3,60 milj. liti eest 15 280 tk. 2,15 milj. liti vastu läinud aastal. Sellest on veetud N. Venesse 42 006 tk. 3,17 milj. liti eest. Teisel kohal on hobused — 10 794 tk. 2,34 milj. liti väärtuses. Kõige rohkem hobuseid on veetud Taani — 4 503 tk. 724,6 tuh. liti eest, Hollandisse — 3 484 tk. 653,1

tuh. liti eest, Läti — 1998 tk. 795,2 tuh. liti eest ja Belgiasse — 765 tk. 142,2 tuh. liti eest. Eriti tänavu on langenud sarvloomade eksport — on eksporditud vaid 314 tk. 0,1 milj. liti eest; sellest Saksa — 311 tk. 98 tuh. liti eest ja Läti — 3 tk. 0,3 tuh. liti eest. 1934. a. I-sel poolel oli sarvloomade eksport 3 560 tk. 1,12 milj. liti eest ja 1933. a. — 4 100 tk. 1,15 milj. liti eest. Ka vasikate eks-

port on tänavu langenud tunduvalt: on eksporditud 23 tk. 4,2 tuh. liti 3 180 tk. vastu 204,5 tuh. liti eest läinud aastal samal ajal.

Valmissaadusi on tänavu eksporditud 5,3 milj. liti eest. Tähtsama osa moodustab siin vineer, mida on eksporditud 2,66 milj. liti eest. Edasi järgnevad tallanaha- ja kroomnaha-eksport.

BELGIA.

Belgia—N. Vene kaubaleping.

Russian-Belgian Trade Agreement.

5. sept. k. a. kirjutati Pariisis alla Belgia-N.-Vene kaubalepingule. Nagu ametlikult poolt antud seletustest selgub, on leping sõlmitud kolmeks aastaks enamsoodustuse põhimõtteil, kusjuures leping vaikival nõusolekul määramata aja peale kestab edasi ning kaotab kehtivuse 3 kuud peale ülesütlemist. Leping jõustub pärast ratifikatsioonkirjade vahetamist, kuid tema kaubanduslikud määrused omavad kehtivuse alates 1. oktoobrist 1935 ja kaotavad selle 1. okt. 1937. a. Seks ajaks lepivad pooled uuesti kokku viimaste suhtes.

Leping näeb ette, et Vene kaubanduslik esindus Belgias toimib N.-Vene riigi huvides ja volitusel, mispärast N.-Vene vastutab nende tehingute eest, mis sõlmitud või garanteeritud kaubandusliku esinduse poolt. Tehingute eest, mis sõlmitud teiste N.-Vene asutiste poolt, vastutavad ainult asutised ise oma varandustega.

N.-Vene kaubanduslik esindus Belgias kujutab enesest Vene Saatkonna lahutamata osa. Kaubandusliku esinduse poolt sõlmitud kaubanduslikud tehingud alluvad printsipi Belgia kohtutele, kuid pooltele on jätud vabaks määrata ka teisiti.

Mis puutub vastastikustesse soodustustesse, mida mõlemad pooled lubavad üksteisele, tuleb esimeses järjekorras mainida tingimust, et hõlbustused, mida Belgia annab

N.-Vene enamsoodustuse klausli alusel, ei tohi siiski väiksemad olla kui need, mida N.-Vene juba kasutanud senini. Sellega on N.-Vene ennast kaitsnud Belgia valitsuse poolt tulevikus kehtimapaandavate importkeeldude vastu. Siinkohal võib öelda selgituseks, et 1933. a. imporditi Venest 454 milj. frangi eest ja eksporditi ainult 53 milj. eest; 1934. a. eksporditi 113,5 milj. eest ja imporditi Venest 384 milj. eest; 1935. a. esimese viie kuu jooksul veeti Venest sisse 133 milj. eest ja välja 57 milj. eest.

Belgia on suutnud endale kaubelda välja märksa väiksemaid soodustusi. Nimelt kohustub N.-Vene esimese lepinguaasta jooksul, mis algab 1. okt. k. a., tellima Belgiast või Luksemburgist kaupu 190 milj. eest, teisel aastal 200 milj. eest. Siia on arvatud ka kaubad, mis tellitakse Kongost. Peale selle on lepitud kokku, et N.-Vene on kohustatud neid kaupu tellima ainult siis, kui nende hind vastab maailmaturu hindadele ja kui nad tehniliste tingimuste poolest on vastuvõetavad.

Koostavad tellitavate kaupade nimekirjad ja valvavad tellimiste koguse täitmise üle — venelaste poolt kaubanduslik esindaja ja belglaste poolt üks välis- ja majandusministeeriumi ametnik. Ühtlasi on belglased omale jättnud õiguse jaotada N.-Vene poolt antavad tellimised oma töösturite vahel oma äranägemise järgi.

Septembri võikontingent Belgias. — *Butter Quota for September in Belgium.*

Belgia võikontingent septembri jaoks on määratud kindlaks 643 822 kg. Riikide järgi on kontingent jaotatud järgmiselt:

Taani	350 000 kg.
Hollandi	185 800 "
Iiri	123 455 "
Leedu	24 691 "
Eesti	9 876 "

SOOME. Põdrasambla ja pohlade väljaveo määruste muutmine Soomes.*Changes in Regulation of Exports of Reindeer-moss and Cowberries.*

Eksportsammal tuleb kas Helsingi ehk Åbo sadamates kontrollööri poolt vaadata läbi. Eksportija tasub kontrollmaksu 0,75 Smk. kastilt, kuid vähemalt 200 Smk. ühepäevase kontrolli eest. Kontrollmaks tasutakse kohe pärast kontrollimise lõpetamist. Kontrollmaksust läheb 0,25 Smk. kastilt metsadeva-

litsusele suurenenud järelevalvekulude katteks.

Samasugune kord on kehtiv ka pohlamarjade väljaveol. Pohlade kontrollimisel on maks 0,50 Smk. kastilt, kuid päevas vähemalt 200 Smk. Kontrollmaksust läheb 0,20 Smk. kastilt metsadevalitsusele.

LÄTI.**Importkaubandusseaduse muutmine Lätis.***Amendment of Import Trade Law in Latvia.*

Läti seaduses importkaubanduse kohta tehakse järgmisi muudatusi:

I. seaduse artiklid 4, 5 ja 7 muudetakse järgnevaiks:

Art. 4. Rahandusministril on õigus annulleerida väljaantud load, kui kaupmehed või ettevõtted on karistatud valuuta ja väliskaubanduse seaduse või hindade inspektori korralduste mittesilmaspidamise pärast, kui minister leiab, et nende tegevus ei ole ühendatav ausa kaupmehe tegevuse põhimõtetega või kui nad ei täida käesoleva seaduse eeskirju.

Märkus: Kui importluba on annulleeritud käesoleva (4.) artikli alusel, siis importmaksu ei makseta tagasi.

Art. 5. Kaubandus- ja Tööstusdepartemangu volitatud isikuil on õigus kontrollida kaupmeeste, ettevõtete ja riigi ning omavalitsusasutiste tehinguid ja kaupade tagavarasid, kusjuures nimetatud füüsilistel ja juriidilistel isikutel tuleb näidata ette kontrollimiseks raamatud, dokumendid ja nimestikud, samuti ka kõik tarvilikud tõendused ja teated.

Art. 7. Load importkaubandusega teotsemiseks tuleb muretseda igaks kalendriaastaks. Importõiguse saamiseks tuleb tasuda aastamaks Valuutakomisjoni poolt eelmisel aastal antud importlubades näidatud kaupade üldväärtuse järgi. Importmaks määratakse järgmistes määrades.

Ls.	— kuni	Ls.	5 000	..	Ls.	250,—
"	5 001	"	10 000	..	"	500,—
"	10 001	"	20 000	..	"	1 000,—
"	20 001	"	30 000	..	"	1 500,—

Ls.	30 001 kuni	Ls.	40 000	..	Ls.	2 000,—
"	40 001	"	50 000	..	"	2 800,—
"	50 001	"	60 000	..	"	2 500,—
"	60 001	"	70 000	..	"	2 800,—
"	70 001	"	80 000	..	"	3 000,—
"	80 001	"	100 000	..	"	3 300,—
"	100 001	"	150 000	..	"	3 500,—
"	150 001	"	200 000	..	"	4 500,—
"	200 001	"	300 000	..	"	6 000,—
"	300 001	"	400 000	..	"	8 000,—
"	400 001	"	500 000	..	"	10 000,—
"	500 001	"	600 000	..	"	12 000,—
"	600 001	"	700 000	..	"	14 000,—
"	700 001	"	800 000	..	"	16 000,—
"	800 001	"	900 000	..	"	18 000,—
"	900 001	"	1 000 000	..	"	20 000,—
"	1 000 001	"	1 500 000	..	"	30 000,—
"	1 500 001	"	2 000 000	..	"	40 000,—
"	2 000 001	"	2 500 000	..	"	50 000,—
"	2 500 001	"	3 000 000	..	"	60 000,—
"	3 000 001 ja rohkem			..	"	70 000,—

Kui pärast importkaubanduse loa väljandmist selgub, et Valuutakomisjoni poolt eelmisel aastal antud importlubades näidatud kaupade üldväärtus ületab importmaksu määramisel aluseks võetud väärtuse, tuleb kaupmehel või ettevõttel maksta juurde importmaksu vahe.

Erandjuhtudel, olenevalt erilisest olukorrast, on rahandusministril õigus vähendada käsitöölistel aastast importmaksu.

Kui kaupmees või ettevõtte eelmisel aastal ei ole importinud või soovib alles alustada importkaubandust, määrab importmaksu määra kaubandus- ja tööstusdepartemang.

II. Seaduse 9. artiklis pärast sõna „sissevedu“ asetada sõnad „arvates välja 5. artikkel“ ja sõnad „samuti ka isikuile“ asendada sõnadega „ja isikuile“.

Munade väljaveo suurenemine Lätis— Increase of Egg Export.

Augustis tõusis munade väljaveodu 0,4 milj. tükile, mis läksid peamiselt Tšehhoslovakkiasse ja Inglisse. Septembris aga suunduvad munade müügid enam Inglisse, kuna Tšehhoslovakkia hakkas tõkestama munade sissevedu. Hinnad Inglises olevat aga sedavõrd madalad, et äriühingonnad peavad paratamatuks riiklikke juurdemakse, et säilitada väljaveodu Inglisse. Praegu on väljatöötamisel uus munaseadus, millesse olevat võetud

sisse ka juurdemaksud ja munakaubanduse ning väljaveo tsentraliseerimine, nagu see on viidud läbi või-, peekoni- ja küllviseemnete ekspordil. Kuni septembri akuni tõusis mu-naeksport 1,4 milj. tk. Läänud aasta jooksul tõusis vastav arv vaid 0,67 milj. tk. Kui riiklikkudel juurdemaksudel on ettenähtud edu, siis loodetakse Läti munatoodangut tõsta 10—15 milj. tk. aastas.

Teravilja ülesostu algus Lätis

Riigipanga seisukorra paranemisega ja raharingvoolu suurenemisega panga juhatus seletas, et pangal olevat võimalik 2. sept. kohati juba alanud teravilja ülesostu finant-

— State Grain Purchases in Latvia.

seerida täielikult. Talinuisusaak ei kujunevat käesoleval lõikusaastal nii heaks kui rukki-saak. Saagikogused jäävat maha läinud aastasest.

Eesti väliskaubanduse bilanss tähtsamate riikidega augustis ja kaheksal kuul 1933-35. a. 1 000 kr.-des.

Estonian Trade Balances with Principal Countries, August and 1. I. — 31. VIII. 1933—35. (in 1000 kr.).

	August			1. I. — 31. VIII.				August			1. I. — 31. VIII.				
	Aasta	Väljavedu	Sisavedu	Saldo	Väljavedu	Sisavedu		Saldo	Year	Exports	Imports	Balance	Exports	Imports	Balance
Üldse — Total	1935	8 111	5 769	+ 2 342	51 798	42 921	+ 8 877	Taanid	1935	147	67	+ 80	923	673	+ 250
	1934	7 781	5 354	+ 2 427	41 788	34 507	+ 7 270	Denmark	1934	194	187	+ 7	975	721	+ 254
Sellest —	1933	5 418	4 856	+ 562	26 053	21 892	+ 4 161		1933	157	167	- 10	707	496	+ 211
Tharsof:								Hollandi	1935	68	205	- 227	738	959	- 226
Briti	1935	3 043	1 236	+ 1 807	20 914	7 932	+ 12 982	Netherlands	1934	278	190	+ 88	1 076	821	+ 255
United Kingdom	1934	4 247	917	+ 3 330	19 542	5 163	+ 14 379		1933	88	114	- 26	878	867	+ 21
	1933	2 305	1 163	+ 1 142	10 281	3 914	+ 6 367	Belgia	1935	36	219	- 183	486	947	- 461
Saksa	1935	2 048	1 422	+ 626	10 810	11 436	- 626	Belgium	1934	98	147	- 51	744	1 058	- 314
Germany	1934	975	988	- 13	6 345	7 609	- 1 264		1933	100	153	- 53	782	846	- 114
	1933	1 169	990	+ 169	5 185	5 208	- 23	Poola	1935	51	140	- 89	347	910	- 563
U. S. A.	1935	480	610	- 180	1 560	5 290	- 3 730	Poland	1934	67	138	- 69	394	1 120	- 726
U. S. A.	1934	293	708	- 415	932	3 604	- 2 672		1933	33	160	- 127	522	566	- 44
	1933	211	516	- 305	1 427	2 176	- 749	Norra	1935	175	5	+ 170	874	33	+ 791
Läti	1935	148	68	+ 90	1 459	829	+ 630	Norway	1934	64	8	+ 56	784	61	+ 723
Latvia	1934	291	213	+ 78	2 330	1 787	+ 1 043		1933	95	3	+ 92	890	15	+ 875
	1933	219	111	+ 108	1 375	1 228	+ 147	Itaalia	1935	34	79	- 45	910	727	+ 183
Frantsuse	1935	161	141	+ 40	1 401	1 675	- 174	Italy	1934	37	69	- 32	212	556	- 344
France	1934	299	361	- 62	2 117	2 213	- 96		1933	23	31	- 8	45	237	- 192
	1933	278	327	- 54	1 877	1 155	+ 722	Tšehho-slovakkia	1935	44	68	- 19	429	448	- 14
Rootsi	1935	327	352	- 25	2 227	2 074	+ 153	Czechoslovakia	1934	37	87	- 50	246	491	- 246
Sweden	1934	217	264	- 47	1 345	1 681	- 316		1933	95	36	+ 59	307	480	- 173
	1933	135	268	- 113	568	1 072	- 514	Hispaania	1935	6	5	+ 1	127	38	+ 89
Soome	1935	588	197	+ 391	4 501	1 482	+ 3 019	Spain	1934	22	5	+ 17	565	107	+ 458
Finland	1934	172	174	- 2	1 257	1 350	- 73		1933	13	2	+ 11	61	6	+ 55
	1933	223	183	+ 85	848	772	+ 76	Leedu	1935	58	57	+ 1	446	322	+ 124
N. S. V. L.	1934	184	225	- 61	670	1 715	- 1 045	Lithuania	1934	28	9	+ 19	150	60	+ 90
U. S. S. R.	1933	66	179	- 113	386	891	- 505		1933	19	-	+ 19	149	20	+ 129
								Šveits	1935	40	28	- 17	115	387	- 272
								Switzerland	1934	27	50	- 23	98	334	- 236
									1933	24	31	- 7	46	268	- 207

A/S „Ühiselu“ trükk, Tallinn, 1935.